

שניים מקרא ואחד תרגום מוקדם

Getting Ahead in Shnayim Mikra

מקורות

שו"ת אבני דרך לרב אלחנן פרינץ חלק יג סימן נו

נו. קרא בטעות שתי פרשות שמו"ת

מה הדין במי שטעה וחשב שפרשת נצבים וילך מחוברות וקרא את שתי הפרשות שנים מקרא ואחד תרגום (שמו"ת). האם עליו לקרוא בפרשת וילך עוד פעם שמו"ת או לא.

הרמב"ם בהלכות תפילה (יג, כה) כתב כי החיוב הוא "לקרות לעצמו בכל שבוע ושבוע סדר שלאותה שבת", ומשמע דזה החיוב, דווקא מאותה שבוע. ובשולחן ערוך (רפה, ג) כתב: "מיום ראשון ואילך חשוב עם הצבור". וביאר במשנה ברורה (סק"ז): "מיום ראשון ואילך - כיון שמתחילין במנחתא דשבתא לקרות פרשת שבוע הבא נחשב שוב הקורא כקורא עם הציבור וא"כ מה שכתב המחבר מיום ראשון ואילך לאו דוקא הוא", אלא אפילו משבת בצהרים בו החליפו לפרשה הבאה, יכול לקרוא. וכ"כ בשער הציון (סק"ב): "תוס' והרא"ש ומרדכי והגהת מיימוני והאור זרוע ובודאי לדעתם יוצא מן המנחה ולמעלה וכן הוא בהדיא בתוספות וכ"כ בד"מ ודעת כלבו שהובא בד"מ יחידאה הוא ועיין בפמ"ג".

בספר הליכת חיים (עמוד צד) הביא בשם הגר"ח קנייבסקי שאם הגיע זמן המנחה, רק מהרגע ששומע את קריאת התורה יכול להתחיל את השמו"ת של השבוע הבא. אולם בשמירת שבת כהלכתה (מב, ס) בהערה כתב דמסתבר דיכולים להתחיל להשלים את הפרשה מזמן המנחה היינו מזמן מנחה גדולה שאז ראוי כבר לקרוא הפרשה החדשה (אף שעדיין לא שמע את הקריאה במנחה). אולם יש הסוברים דניתן להתחיל רק מיום ראשון ע"פ הכלבו המובא בדרכי משה (רפה, סק"א), ועיין באריכות בזה בשו"ת מנחת חן (ב, יז אות ה). וע"ע בשו"ת נשמת השבת (ב, שמב) ובספר אהל יעקב (שנים מקרא ה, א ובהערות שם).

המשנה ברורה (רפה, סק"א) כתב לדיוק בזה מהשולחן ערוך: "לקרות לעצמו בכל שבוע - היינו שלא יקדים לקרות קודם אותו שבוע וגם לא יאחר דצריך להשלים פרשיותיו עם הצבור וכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו [גמרא]". ולפי זה משמע דאם קרא לפני הזמן, יצטרך לקרוא בשנית.

בספר בירור הלכה (לסימן רה אות סה) מביא בשם הבית מדרשי שנסתפק כשטעה וקרא שמו"ת מפרשת השבוע הבא אם חייב לחזור ולקרוא הפרשה בשבוע הבא, ומסיק שם בפשיטות דחייב לחזור ולקרוא בזמנו, שכן דווקא מתחילת השבוע יש אפשרות להקדים הקריאה, אך לפני כן לא יצא אפילו בדיעבד. ועיין בספר ביכורי חיים (דיני שמו"ת פ"ז הערה ו) שכן הסיקו גם בשו"ת קנה בושם (א, טו) ובשו"ת שבט הקהתי (ד, צב). וכן ראיתי דהעלה בשו"ת רבבות אפרים (ד, עז אות יז), וכן נקט בספר גם אני אודך לגר"א ליברמן (שבת ס"ז כ אות יט). וע"ע בקונטרס גם אני אודך על עניני שנים מקרא ואחד תרגום (ס"י צז).

וכן חזיתי דנקט בספר פסקי תשובות על המשנ"ב (רפה אות ח): "אם הקדים וקרא שמו"ת הפרשיות של השבועות הבאים לדברי הכל לא יצא". ועיין בזה בשו"ת ברכת ראובן שלמה (יא, צה) שביאר דאם הקדים את קריאת שנים מקרא ואחד תרגום, לא נקרא משלים (פרשיותיו) עם הציבור, שהרי זהו זמן בו הציבור עדיין אינו קורא את שנים מקרא ואחד תרגום.

אולם ראיתי דכתב בזה בספר אהל יעקב (שנים מקרא ה, ג): "מי שהקדים וקרא הפרשה קודם שהגיע זמנה יצא ידי חובתו, ויש אומרים שלא יצא וכגון שטעה וחשב שבהר בחוקותי מחוברים וקרא גם את בחוקותי ובסוף התגלה שלא היו מחוברים לא יצא וצריך לקרוא אותו שוב בשבת הבאה". וע"ע בספר קובץ הלכות להגר"ש קמינצקי (הלכות שבת ח"א עמוד תרט).

העולה לדינא: מי שטעה וחשב שפרשת נצבים וילך מחוברות וקרא את שתי הפרשות שנים מקרא ואחד תרגום (שמו"ת), עליו לקרוא בפרשת וילך עוד פעם שמו"ת.